

Voor bd-landbouw naar de Warmonderhof

In Dronten is een school, waar je wordt opgeleid tot biologisch-dynamisch boer of tuinder. Het is de enige erkende school in Europa waar dit kan. Maar ook als je biologisch boer wilt worden, kun je er terecht.

Dit jaar zijn er dik 40 eerstejaars, die de voltijdopleiding doen.

Producten van de biologisch-dynamische landbouw (bd-landbouw) zijn herkenbaar aan het Demeter-keurmerk. Ze voldoen aan eisen die verder gaan dan die van de biologische landbouw. Ze zijn meestal te koop in een biologische speciaalzaak, bij de boerderij zelf en op boerenmarkten. Van de in totaal 1700 biologische bedrijven, hebben er 130 een Demeter-licentie.

Groenhorst Dronten Warmonderhof Opleidingen heet de bd-school in Dronten. De school (www.warmonderhof.nl) maakt deel uit van Groenhorst (www.groenhorst.nl), een groenopleiding met ondermeer (v)mbo-scholen in Utrecht, Flevoland en Gelderland. De Warmonderhof is dit jaar voor de zesde keer gekozen tot beste groen-mbo-opleiding van Nederland.

Vrije school

De studenten van de Warmonderhof hebben als vooropleiding havo, vwo of vmbo gedaan. Een groot deel van hen heeft op de Vrije School gezeten.

"Van de overgrote meerderheid hebben de ouders zelf geen boerenbedrijf. Toch willen ze graag boer worden", vertelt Ruud Hendriks. Ruud geeft op de Warmonderhof het vak bodemvruchtbaarheid. Overigens ook volwassenen die al een beroep hebben, maar die graag iets met landbouw willen, volgen de opleiding. Zij doen dat in deeltijd. Dit jaar zijn er meer dan 100 mee gestart.

Niet alleen boer

Niet iedere afgestudeerde wordt overigens boer. Sommigen gaan het onderwijs in. Anderen beginnen een natuurvoedingswinkel of gaan in de horeca. Weer anderen vinden een baan in de zorglandbouw (een boerderij waar bijvoorbeeld verstandelijk of lichamelijk beperkte mensen werken) of ze doen iets met stadslandbouw. Sommigen hebben het geluk dat ze een boerderij kunnen pachten, bijvoorbeeld van een natuurbeschermingsorganisatie met landbouwgrond. Er zijn er ook die ergens

gewoon een stuk land huren om groente te telen en zo een tuinbouwbedrijf beginnen. Ruud: "Je kunt klein beginnen en het bedrijf daarna geleidelijk uitbreiden. Voor groenteteelt is minder geld nodig om te beginnen dan met een akkerbouw- of veehouderijbedrijf. Het risico is ook kleiner als het mis gaat."

Theorie en praktijk

"We maken hier van niet-boeren boer", vertelt Ruud. "In het eerste jaar krijg je les over akkerbouw, tuinbouw en de veehouderij en maak je kennis met het werk dat daarbij hoort. 's Ochtends krijg je theorie, 's middags doe je onder begeleiding van een derdejaars student iedere dag praktijkstage op een van de drie bedrijven van de Warmonderhof: het akkerbouwbedrijf, het melkveebedrijf of het tuinbouwbedrijf."

Lessen per sector

Er wordt per sector onderwijs gegeven. De ene maand gaan de lessen vooral

over de vollegrondsgroenteteelt, een andere over bijvoorbeeld de fruitteelt of de melkveehouderij. Ruud: "Voor de melkveehouderijpraktijk moet je 's ochtends tussen 6.00 uur en 8.00 uur koeien melken. Daarna volgen de gewone ochtendlessen. 's Middags om 16.00 uur wordt opnieuw twee uur gemolken. Daarna is het gebruikelijk dat je om half tien 's avonds nog even naar de stal gaat om te kijken of bij de koeien alles nog steeds naar wens verloopt. Het programma is best pittig. Er valt soms iemand in slaap in de klas." In het tweede jaar volgt een stage van een half jaar op een boerderij elders. Dat mag ook in het buitenland.

Brede opleiding

Een boer moet verstand hebben van heel veel zaken om zijn bedrijf goed te kunnen leiden. In het lesprogramma zitten daarom vakken als boekhouden, biologie, voedingsleer, bodemkunde en techniek. "We leiden hier niet op tot specialist in een specifieke sector van de land- en tuinbouw. Het is een brede opleiding. Dat sluit beter aan bij de uitgangspunten van de bd-landbouw", benadrukt Ruud.

bd

Afgestudeerd wordt in het vierde jaar. Ondermeer moet dan een bedrijfsplan worden gemaakt. "Maar het gaat hier niet alleen maar om landbouw", zegt Ruud. "We werken ook aan de creatieve ontwikkeling. We vinden het belangrijk dat een student zich ook gewoon als mens doorontwikkelt." Creatief en kunstzinnig bezig zijn kan onder andere in de werkplaats bij de school. Ruud: "Iedere student moet als eindexamenopdracht een beeld ontwerpen en dat in brons gieten. Dat bronzen beeld is de start voor een eindgesprek over hoe de student zichzelf in de wereld ziet."

Bd-landbouw

Net als de boeren van de biologische landbouw gebruikt een bd-boer geen kunstmest en door wetenschappers uitgevonden chemische ('synthetische') gewasbeschermingsmiddelen. De bd-boeren verschillen van andere biologische boeren, doordat ze op hun bedrijf ook rekening houden met natuurkrachten, die niet meet- of weegbaar zijn, maar die wel merkbaar invloed hebben op de groei en het gedrag van planten en dieren. "Er is geen metertje voor. Je kunt het niet optellen en aftrekken. Maar het is er wel", aldus Ruud. "Uit praktijkervaring weet je dat het er is en dat het werkt. Maar hoe het precies doet, weet je vaak niet. Vergelijk het met de verklaring voor magnetisme. Het bestond, maar toch wist vroeger aanvankelijk niemand hoe dat kon. Totdat iemand erachter kwam", legt hij uit.

Invloed van buiten

Als voorbeeld hoe krachten het leven op aarde beïnvloeden wijst Ruud op de invloed van de volle maan. "Een oester opent bij volle maan haar schelp om de jongen vrij te laten. Dat doet ze ook als ze binnen wordt gehouden en de maan niet kan 'zien'. Zo heeft de stand van de maan ook invloed op andere levensvormen op aarde." Alle sterren en planeten hebben dat. Een bd-boer houdt daar bij zijn werk rekening mee. Hij probeert die krachten te gebruiken. Op de Warmonderhof wordt geleerd welke krachten er zijn en hoe je ermee werkt. Ruud: "Om dat te kunnen, moet je je eerst die denkwereld en die intuïtie eigen maken. Die wereld leren kennen is spannend, want niet alles is verklaarbaar. Niet alles is 'toeval'. Je hoeft al deze kennis later niet per se toe te passen. Als iemand er niks mee heeft en 'gewoon' biologisch boer wil zijn, is dat ook prima. Iedereen is vrij om dat te doen, waarvan hij denkt dat het het beste is."

Met het seizoensritme

Bd-boeren telen voornamelijk producten van het seizoen en hoofdzakelijk in de volle grond. "Je leeft en werkt volgens het natuurlijke ritme van het seizoen, de planten en het vee", zegt Ruud. Een bd-tuinder zal dan ook niet jaarrond in een kas zomergroenten telen. In de kas van Warmonderhof wordt alleen gestookt om hem vorstvrij te houden. Er worden in de winter alleen wintervaste bladgewassen geteeld, zoals veldsla en winterpostelein. "Een bd-boer kijkt op een andere

manier naar hoe je voedsel moet produceren", legt Ruud uit. "Je moet bijvoorbeeld ook niet een dier aan zijn omgeving aanpassen om voedsel te produceren. Ook het gebruik van antibiotica past daar niet bij. Je moet vanuit het dier kijken. Je moet het niet onnodig gaan beperken in zijn natuurlijk gedrag en in zijn eigenheid. Een bd-boer heeft daarom altijd koeien met hoorns."

Natuurlijk evenwicht

De bd-boer streeft ook naar een natuurlijk evenwicht op zijn bedrijf. Hij houdt bijvoorbeeld niet meer koeien dan er mest nodig is voor zijn gewassen. Het aantal hectares

akkerland en de mestbehoefte van de gewassen bepalen het aantal dieren. "Een evenwichtig bd-bedrijf bestaat voor ongeveer 1/3 uit grasland, 1/3 uit graan en 1/3 uit voedingsgewassen als aardappelen en vollegrondsgroente", vertelt Ruud. In sommige landen wordt alleen een gemengd bedrijf erkend als bd-bedrijf. In ons land niet. Ruud: "Vaak kan dat hier niet door de bijzondere omstandigheden. Sommige bedrijven hebben zich daarom gespecialiseerd in de teelt van vollegrondsgroente. Ze werken samen met een bd-bedrijf met vee. Zo kunnen ze toch gemengd volgens de bd-principes werken."

